Registered at G.P.O., Melbourne, for transmission by post as a newspaper.

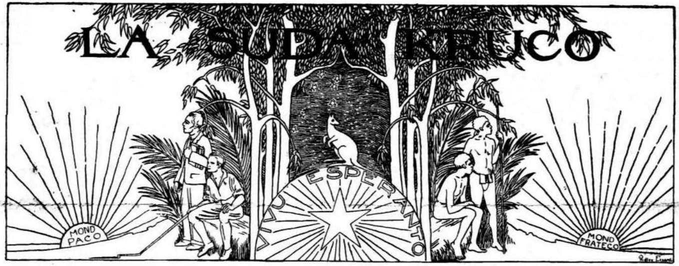

(Nova Serio)

Redakcio-Administracio:
BOX 731F, ELIZABETH-STR.: P.O., MELBOURNE (AŬSTRALIO).
Abono (por 10 numeroj):
Aŭstralio: 4 ŝilingoj kaj 6 pencoj——————Ekster Aŭstralio: 5 ŝilingoj.
Redaktisto: REGINALD BANHAM, F.B.E.A.
Specimena numero—unu respondkupono aŭ 30 c. U.E.A. kupono.
Anoncoj: Por 3 linioj: 1 ŝilingo—12 linioj: 3 ŝilingoj.
Ĉe ĉiuj poŝtmandatoj kaj -monbiletoj igu S-ron Roy Rawson la pagato.

N-ro 163 (14th Year). MELBOURNE (AŬSTRALIO). 1 AŬGUSTO, 1934.

NEW ZEALAND ESPERANTO ASSOCIATION. 15th OFFICIAL BULLETIN.

A successful conclusion of the 5th N.Z. Congress marked the commencement of a fresh era of work for the newly-appointed NZEA Executive; and a survey of the past five months' operations discloses a strengthening of the movement in New Zealand as a direct result of NZEA activities. As expected, much work followed the congress: preparation of NZEA records and various reports (see "S.K." for March), actions on congress resolutions, audit of finance, disposal of photographs and giving information. With the foregoing, together with work of recruiting members, an extremely busy period has been experienced.

Members and Donations.

At 15 June 83, including 13 new members, have been enrolled for the present year; it is expected that at least 14 will yet come forward to enable last year's total to be passed. Fortunately, the N.Z.E.A. possesses well-wishers who have this year given £3/19/3 for the furtherance of Esperanto in New Zealand. For this, we thank the following:—Mrs. L. Lovell-Smith, 7/6; Mrs. Chapman Taylor, 7/6; Mr. H. E. Facer, 2/6; Dr. E. S. Dukes, 7/6; Mr. J. B. Bartulovich, 3/-; Mr. A. C. Ward, 10/-; Miss S. McCarthy, 5/-; Mr. J. A. Hodges, 4/6; Mr. C. Brandon, 7/6; Mr. G. L. Pivac, 3/6; Mr. M. Pavlinovich, 7/6; Mr. R. W. E. Pudney, 2/6; Miss V. M. Weaver, 5/-; A.C.C., 1/-; Miss P. Carlton, 2/3; Mr. G. L. Pivac, 2/6 (second donation). Gifts of books (Mr. Geo. Gordon) and of a rubber-stamp (Mr. H. E. Facer) are also thankfully acknowledged.

NZEA Standing Committee

at a meeting held 24 May decided that (1) the Palmerston North Club be communicated with regarding fixing dates of the 6th N.Z. Congress; (2) inquiries be made at Whangarei, Dargaville, Hamilton, Hastings, Nelson, and Dunedin concerning the prospects of establishing or re-establishing clubs in those towns; (3) endeavors to be made to arrange for an NZEA official to address the respective principals and staffs of the fourteen Wellington secondary colleges regarding Esperanto; (4) it be ascertained whether Esperanto teaching still remains a plank of the N.Z. Labour Party's platform; (5) particulars of the NZEA be supplied to UEA for inclusion in the Esperanto year-book, a donation of 5/- to be made for the service; and (6) authority to be given for the printing of necessary stationery.

In connection with (1), (2) and (6), action is now en train; (3) replies from the colleges are being received and two principals have arranged meetings; (4) an affirmative reply has been received from the General Secretary, N.Z.L.P.; and (5) arrangements have been made with the N.Z. Chief Delegate of UEA (Mr. Dust).

International Co-operation.

Activities under this head comprise the supplying of an abridged report of the 5th Congress to UEA for publication in "Esperanto"; writing of the following articles: "Heroino de Infaneco" (the bravery of the child Frances Mason in the Kakariki Railway bridge tragedy) for "Heroldo," and "Unua Trans-Tasmana Aerpoŝto" and "La Nova Telegrafa Tarifo de Novzelando," for "Interligilo de P.T.T." (Paris); the preparation of club reports and announcements for "S.K."; and the answering of overseas correspondence and requests.

Propaganda.

The practice of supplying overseas visitors to Wellington with suitable literature has been continued, and among those supplied were Mr. Bernard Shaw, Major Douglas, Sir Hubert Wilkins, E. J. Lee (world motorist), Dr. Fong (Rotary delegate), Dr. Williams (journalist), Sir John Allen (banker), Mr. Van Loon (lecturer and author, on liner "Franconia") and Dr. Norwood (preacher and peace worker). Tourist matter received from Rio de Janeiro and Austria was distributed to clubs and to the N.Z. Publicity and Tourist Department; and certain

journals, e.g., the organ of the Sun Yat Sen University, have been circulated among interested members. Articles (3) relating to Basic English published at Wellington and Dunedin were forcefully answered, and at present efforts are being made to arrange a series of four lectures from station 2YA (Wellington). (N.B.—Written requests for such lectures addressed to the General Manager, N.Z. Radio Broadcasting Board, Wellington, will help to attain this objective).

Services; Encouraging Signs.

Close contact has been kept with Dominion clubs and in five months requests to the NZEA for information numbered 40 and continue to be received. BEA diplomas have been acquired by members, Miss D. G. Carty, Wellington, and Mr. W. J. Collins, Christchurch. Two new clubs (at Wanganui and Palmerston North) have been established this year and both report increases in membership. Several NZEA members have paid arrears of subscriptions covering up to three years.

Secretarial Requests.

Members no doubt regret the curtailment of "La Suda Kruco," the NZEA official organ. Only by continued support and more subscribers can the journal recover its position, and all who have 5/- to spare are enjoined to help it. The Universal Esperanto Association, Geneva, which issues a first-class organ monthly, also is worthy of support. (Mr. L. E. Dust, 20 Chelsea-st., Miramar, Wellington, will supply information). With the biographies of 40 Dominion Esperantists in hand, the NZEA wishes to extend its record or "Who's Who." Forms for supplying particulars are obtainable on application. Names and addresses of Dominion Esperantists willing to accept oversea correspondence are also desired.

Subscriptions, etc.

Members who have not yet enrolled for 1934 are requested to either forward their subscriptions (2/6) to the NZEA secretary (Mr. Wm. H. King, Room 106, G.P.O. Bldg., Wellington, C.1.) or to pay their local club secretary. A marginal cross denotes the fee is due. Every member is a valuable unit and enables the NZEA to further its work. Anticipatory thanks; also to those who have so loyally supported the association.—W.H.K.

KRONIKO.

Hamilton, N.Z.—Dank'al agado de s-ro Ivan A. Smith, klaseto fondiĝis en tiu-ĉi urbo. S-ro Smith reklamis en loka taĝjurnalo pri starigo de klaso kaj ankaŭ parolis de la Hamiltona radio-stacio, 1ZH, pri Esperanto; la rezulto estis ke sepaj klasoj nuntempe funkcias en N.Z. Sukceson al la entuziasma gvidanto.

Wellington, N.Z.—Bonega, laboro, propaganda, instrua kaj praktika daŭras ĉe la klubo, kiu posedas tre ageman Komitaton. Progresinte tiel bone, la lernantoj klubaj de 1934 provizis specialan programon je 26 Junio. Sub direkto de sia instruanto, s-ro Bertram Potts, la lernantoj prezentis riĉoplenan programon, kiu enhavis muzikon, burleskan komedion, kaj durolan teatraĵon. Laŭdinda afero estis vidi ke la du junaj filoj de s-ro Potts partoprenas en programero.

Palmerston North, N.Z.—Starigite ĉi-tiun jaron, nia klubo progresas kontentige. Novaj membroj daŭras aliĝi, kaj klubanoj jam aranĝis festvesperon. Ni celas sukcesigi la 6an N.Z. Esperanto-Kongreson ĉe ni, kaj jam antaŭenrigardas al la verŝajnaj datoj—31 Decembro kaj 1 kaj 2 Januaro.

Kio estas idol-adoro?

Oh wad some Power the giftie gie us
To see oursels as ithers see us.

Ho, bone en spegulo klara
Sin vidi laŭ l' okul' najbara.

Neniam okazis la sekvanta; ĝi neniam povus okazi. Tamen, permesu, ke sincera rakontisto sekvu la fabelan fadenon kien ajn ĝi konduku.

Foje, ano de granda kulturnacio, vojaĝante, renkontis mandarenon apud Budaa idolo el oro. "Kiel," demandis li al la ĥino, "vi povas tiel malsaĝe riverenci tian duoble-vizaĝan monstran karikaturaĵon?"

"Pardonu, via mosto fremdlanda," respondis la mandareno, "vi mem ĉi tion devus jam scii. Mi jam aŭdis pri via grandioza lando, kaj estas dirate, ke dum paca tempo ĝi turnas al la cetera mondo la vizaĝon de la serena Kristo, admonanta: "Amu la malamikon." Sed tuj kiam la mondo fariĝas malpaca, oni vidas la alian flankon, teruran, bestan, malserenan, ekkriantan: "Forpafu! Mortigadu!" Kaj multnombraĵn manojn havas via duoble-vizaĝa naciego, kiuj ĉiam emas enŝovi sin en aliulajn poŝojn por tiu sama brilanta oro. Kaj centon da piedoj ĝi kreskigas al si por samtempe stari sur la nukoj de la tributuloj. Eĉ se la Budaa idolo estus ridinda, via or-adora popolo devus reteni la ridemon."

Tiun prediketon nia vojaĝanto, estante ortodoksa imperiano, respondis, tamen iom subvoĉe, per la diro karakteriza: "Damninda impertinentulo."

(J.E.)

ANKORAŬ PRI NEOLOGISMOJ.

El "La Revuo," 1910, p. 231.

Ĉiu raso, ĉiu nacio posedas en sia vorttrezoro netradukeblajn vortojn, kiuj ordinare estas ĝuste tiuj, kiuj plej bone esprimas ĝian propran genion kaj ĝiajn kutimajn kaj karakterizajn priokupojn. Ĉar ni tre facile akceptas en la internacian lingvon la nomon de iu nekutima redingoto aŭ de iu fremda ilo, ni ne povas malpermesi, ke la animo de iu popolo elkriu siajn dolorojn kaj ĝojojn tiajn, kiajn ĝi sentas ilin, kun iliaj distingiĝaj nuancoj kaj kvazaŭe kun ilia naskiĝa sonkoloro. Preskaŭ ĉiuj eŭropaj lingvoj adoptis la vortojn "spleen, humour, kaj virtu," kiujn enkondukis la Angloj kaj la Italoj. Ili estos devigataj, pro la pliiĝo de la internacia komunikado kaj interŝanĝado, adopti aliajn vortojn, kiuj nun ekzistas nur en unu sola lingvo. Despli prave, iu lingvo internacia estas devigata akcepti la vortojn, kiujn oni nomas netradukeblaj. Zamenhof, pri tiu ĉi punkto, same kiel pri multaj aliaj, donis al ni imitindan ekzemplon de saĝa kaj prudenta toleremo, permesante al s-ro R. Leite enkonduki en lian esperanto-portugalan vortaron la neologismon "saŭdado," kiu esprimas la maldolĉan plezuron, kiun oni sentas en la sufero kaj la malĝojo, la doloran dolĉecon de la rememoroj kaj de la bedaŭroj. La netradukeblaj vortoj de tiu speco ne ekzistas nur en la portugala vorttrezoro. Ĉu lingvo internacia ne devas akcepti kaj kvazaŭe samcivitanigi kelkajn germanajn aŭ francajn vortojn, kiujn neniu vorto el alia ajn lingvo ekzakte samvaloras?

La Fundamento, per iu feliĉa ŝanco, liveras al ni la rimedon por traduki sufiĉe akurate la vorton "Sehnsucht," kiun la franca lingvo, en kiu mankas la vorto "soupirance," povas nur traduki uzante longajn kaj netolereblajn ĉirkaŭfrazojn. Sed kiamaniere, ne pruntepreninte la radikon mem el la germana lingvo, ni povas esprimi ĉiujn ideojn entenatajn en la tiom ofte uzata vorto "gemutlich," kaj signi tiun malsimplan miksaĵon de la agrablaj impresoj, kiujn naskas la materia facileco kaj la komforteco de la vivado kune kun la mildaj, kvietaj kaj amemaj sentoj, kun la morala bonstato, kiujn ni sentas en medio plena je simplanimeco, bonhomeco kaj koreco? Kiam estos pruvite, ke la esperanta vorttrezoro sufiĉas por traduki ne nur proksimume, sed tute kontentige kaj ekzakte, la grandajn literaturajn verkojn de ĉiuj epokoj kaj de ĉiuj landoj, tiam, sed nur tiam, ni rajtos malpermesi la uzadon de neologismoj al tiuj, kiuj faras aŭ imagas fari literaturan laboron.

(Prof-o Grosjean-Maupin.)

1000 ADDRESSES—40 LANDS!

The 1934 "B.E.S. Adresaro" is to hand! There are only a few copies available, and they're worth having. The price to the agent is 1/3, which with postage and exchange barely enables him to sell at 1/6 a copy. Order now!

YOUTH AND AGE.

Several small children talk Esperanto with as much ease and accuracy as their mother-tongue. In some cases they learnt Esperanto at the same time as the mother-tongue of their parents. "The British Esperantist" gives proof of the easiness of Esperanto for children, even when not learnt in so natural a way. Joan, who is in her eleventh year, was given an Esperanto textbook on the 20th October; on the 28th of the same month she wrote the following postcard to her uncle, and received no help from anyone in her studies.

> Kara Onklo Kia, kaj estimata Samideano,
> Jen mi estas scribant letero, estas Esperanto, kaj mi deziras vi estas povi legi ĝi. Mi desiras bona fest sur sabato . . . Mi petas vin scribi re al mi en Esperanto. Mi desiras vi al veni, kiu ni interparoladus. Doni mia am al "malonklo" Maudo . . .
> Tre sincere via, JOAN.

The text contains many errors, but can easily be understood. Joan shows that she has mastered the principles of Esperanto by the jocular use of the prefix mal- with the word onklo (mal- denotes opposites; onklo, uncle; "malonklo," the opposite of uncle, i.e., aunt. This use is incorrect, but it appears from her quotation marks that Joan knows this and will have her little joke).

At the same time an Esperantist writes that he is now ninety years old, and learnt Esperanto at eighty-three. He was successful in the Esperanto examination of the London Chamber of Commerce.

When age and youth meet thus, there can be little question of the ease and simplicity of Esperanto.

KORESPONDADO.

Volas kor. Nicholas T. Bortich, Tartagal, Prov. de Salta, Argentina; D-ro Kurt Haase, Lenzsoher Str., 88, Leipzig W35, Germany; Gabriel Horvath, Pest-szt-Lorincz, Petofi-u. 44, sz, Hungary.

THE B.B.C. MIGHT NOTE!

Said Mr. E. Fisk, managing director of Amalgamated Wireless (A/sia) before the Legacy Club on 28 June:—"With television a universal language will be necessary. Such a language would do more to promote peace in the world than all the armaments and political theories." (Age, June 29.)

RECENZOJ.

KANTOJ DE L'AMO KAJ SOPIRO: de E. Mihalski, L.K. Eld. N. Szapiro, Varsovio, Nowolipki 8. Prezo 1ŝ., pĝ. 48.

La subtitolo de ĉi tiu kolekto, plejparte el jaroj 1917-20, estas "poemoj de naiva juno" (junulo aŭ juneco?). La jam matura aŭtoro do supozis ilin publikigindaj malgraŭ ilia naiveco, sed ne intencis per ili doni instruon elmartelitan el la vivosperto. Paĝon post paĝo li montras sin pentristo de la pure erotika; pro troa uzofto radikoj kiaj dezir', kares', kis', kor' perdas sian bonodoron kaj fariĝas sekaj, eĉ tedaj. Estas strange, ke Mihalski, nun edukisto en Stalin Donbass, povis fari tiajn amstrofojn dum la mondskuaj monatoj en kiuj lia lando baraktegis en la naskdoloro de nova sociordo. Skribi pri dancanta virino, papilia amaĵo, dum ke ĉirkaŭ li tondris kanonoj sur kvin frontoj! La pliparto de la poemoj estas sen titoloj; la legantoj povas aldoni la siajn.

"Verso" signifas ne strofon sed linion de strofo. 16, "ravigaj" (ravaj); 19, "aliu" (aliu); 26, "junino," komparu 32, karino. Ĉu M. uzus satino anstataŭ satulino?

TUR-STRATO 4, de H. Weinhengst, eld. Literatura Mondo, Budapeŝto. Prezo 4½ŝ. Pĝ. 176.

Originala verko scenigita en la laboristа kvartalo Viena. Ĝi estas kvazaŭ ĉeno forĝita en la laborejo de l'Mizero. Unu post la alia sin sekvas la brutalaj batoj de socia cirkonstanco sur la kompatindajn korojn de tiuj vegetantaj sur la rando de l'abismo. Kun arto Zolasimila, kaj tre simplaelementa, ĉi nova stelo de la E-a literaturo arde sed malsentimentale pentras la sortojn de honestaj homoj faliĝantaj al la feĉa fundo de sistemo jam ekonomie stulta. La libro ne donas ŝvite planitan romanon, sed pliĝuste serion de bildoj el la nuna mondĥasko, laŭ tio, kiel ĝi efikas sur la animojn de la pan'salajra klaso. Nur malofte la aŭtoro sin perfidas socialisto; foras subtila rezonado, psihologia frazumado, kaj politika agitismo. La nuda esprimpovo per kiu W. detaligas la fizikan kaj mensan agonion de la Vienaj proletoj estas pli potenca ol tiaj rimedoj. Multaj, frapite de lia verko sentos la koron graviti en simpatio al niaj socie-prematoj kaj la cerbon serĉi taŭgan dialektikon por ilin liberigi.

La stilo-lingvo de W. estas tre plaĉa. Sed nebonaj i.a. estas: aliel; ŝi revis pri edzeco (edzineco); ilia edzeco (geedzeco); geamantoj, geviroj (simple, amantoj, homoj); mi ne povas helpi tion (mi ne povas ne fari tion); terpomoj formis (konsistigis) sian manĝon; Mi iris erare al O., anstataŭ al E., kiel mi estus devinta (devus irinta).

(Robo.)

ESPERANTO RADIO LESSONS.

Esperanto lessons will be broadcast from 3LO (Melbourne) at 6.15 p.m. on the following dates:—Aug. 11th and 25th.

VINTRO.

De J. Gray.

Oni ofte vortpentras vintron esti maljuna homo kun korpo kurba kaj vizaĝo malagrabla. Li kutimas travojaĝi la landon, tremfaligante foliojn for de l'arboj, kaj per sia malvarmega spiro verŝante morton al ĉiu nefortika kreskaĵo. Lia ridado estas la vento.

Tamen, ekzistas iom da homoj kiuj ne malamas la vintron. Kiam la arboj lasas fali la foliojn, kaj la branĉoj aspektas nudaj brakoj, sin etendante al la ĉielo, estas ankoraŭ certa beleco sur la tero. La herbo estas verde pura, kaj multe el la pli fortaj floroj plene pompas.

Ho, la plezuro ĉe vintra mateno, vekiĝi kaj senti la malvarman aeron blovi sur la vizaĝon. Kiel pinĉita pro frosto estas la nazo! Kiel agrable, senti la korpon tiel varma, komforta, sub la lankovrilo! Vere, ke ellitiĝi ne estas tiel agrabla, sed la energia ŝpruco per preskaŭ glacia akvo, kio sekvas elliton, jen unu el la plej bonaj okazaĵoj en la tago.

La ŝatindeco de la domo plievidentiĝas en vintro. Oni amas hejmresti la vintrajn vesperojn. La mensa bildo de ĉambro kun gajiga fajro kaj okulkaresa lumo rapidigas la paŝojn de multaj, kiam ili nokte ekiras hejmen. Tiam, post la vespermanĝo, la familio sin ariĝas apud la fajro. Ili komencas trikadi, legadi; enŝaltas la radiilon. Ekstere la vento muĝas kaj la pluvo torente falas. Interne estas trankvilo.

Se, do, homfiguro povus simboli la vintron, ĝi devus esti militisto, rapidante tra la lando, portante ne nur glavon, sed ankaŭ ŝildon. La vintro ne estas venĝema profundaĝulo; ĝi estas giganto okaze energia, okaze laciga, sed ĉiam nobla.

SOCIETA VIVO.

Al ŝuista laborejeto venas iu kliento, por malgrava riparo. La estro komencas la laboron kaj dume rakontas al la kliento pri la malfaciloj de la nunaj metiistoj, pri la teruraj impostoj, ŝuldoj, lu-pago. Oni eĉ ne scias pro kio la homo laboras, nek per kio li vivas.

Mi miras, fine diras la kliento, kiamaniere en tiuj kondiĉoj vi povas vivi kaj labori.

La estro montras la helpanton.

Sinjoro, rigardu lin. Tiu ĉi knabo laboris ĉe mi dum du jaroj, kaj mi neniom povis pagi al li. Mi tiom ŝuldis al li, ke li prenis mian laborejon kiel pagon. Kaj nun mi jam laboras la duan jaron por depreni ĝin de li!

VARIA.

Sir Norman Angell, famed author of The Great Illusion, is now a member of the British Esperanto Association.

Senhor Ismael Braza, "consul" for the Universal Esperanto Association, sent to 250 Brazilian journals a petition that they open an Esperanto course in their pages. He received from 82 papers, in 75 towns, an affirmative response, and 25 journals have opened a course.